

Kuva: Päivikki Turunen

Nivalan kaupungin kotouttamisohjelma 2022–2025

Kaupunginhallitus 16.5.2022
Kaupunginvaltuusto 9.6.2022

Sisällys

1. Johdanto	3
1.1 Ohjelmatyön tausta	3
1.2 Keskeiset käsitteet	3
2. Maahanmuuttajat Nivalassa.....	6
3. Toimenpiteet ja palvelut maahanmuuttajille Nivalassa	7
3.1 Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma	8
3.2 Asumispalvelut	9
3.3 Sosiaali- ja terveyspalvelut	10
3.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	13
3.5 Opetus ja koulutus	14
3.6 Vapaa-aika.....	16
3.7 Työllistymiseen liittyvät palvelut	19
4. Kolmas sektori ja muut toimijat kotoutumisen tukijana.....	22
4.1 Mannerheimin lastensuojeluliitto	22
4.2 Seurakunta	23
5. Valtion palvelut.....	24
5.1 Kela.....	24
5.2 Poliisi	24
5.3 Maahanmuuttovirasto	24
5.4 Digi- ja väestötietovirasto (DVV).....	24
5.5 TE-toimisto	25
5.6 Vero.....	25
5.7 Työ- ja elinkeinoministeriö	25
5.8 Kotouttamisen osaamiskeskus.....	26
5.9 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	26
6. Kehittämistoimenpiteet kaudelle 2022–2025	27
6.1 Maahanmuutto voimavarana	27
6.2. Terveys ja hyvinvointi.....	27
6.3. Osaaminen ja oppiminen.....	27
6.4. Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus	27
6.5. Työllisyys.....	27
6.6. Asuminen.....	27
6.7. Maahanmuuttotyön kehittäminen	27

1. Johdanto

1.1 Ohjelmatyön tausta

Laki kotouttamisen edistämisestä (1386/2010) määrittelee kotouttamisohjelman laatimisen kunnan vastuulle. Kunta vastaa myös ohjelman toimeenpanosta ja kehittämisestä sekä ohjelman toteutumisen ja vaikutusten seurannasta. Toimenpiteet ja palvelut suunnitellaan siten, että niiden avulla voidaan mahdollisimman hyvin edistää ja tukea maahanmuuttajien kotoutumista.

Kunnassa kotouttamisen tavoitteena on turvata maahanmuuttajalle perustiedot suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta, perusoikeuksista, velvollisuuksista ja työelämästä. Lisäksi kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti tai seudullisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä.

Nivalan kaupunkistrategia 2022–2025 kuvaa Nivalan tapaa toimia helposti lähestyttäväksi. Strategiaan on nostettu viisi kärkihanketta, joista kotouttamistyötä tukevia ovat pitoa ja vetoa sekä työtä ja yrittäjyyttä. Näillä tuetaan myös maahanmuuttajien kotoutumista asumisen ja työllisyyden edistämisen teemoin. Nivalan kaupunki tarjoaa maahanmuuttajille samoja peruspalveluja, joita tarjotaan kaikille kuntalaisille. Tavoitteena on maahanmuuttajien nopea siirtyminen kaikkiin kaupungin peruspalveluihin. Lisäksi tarjolla ovat ne erityispalvelut, joita maahanmuuttaja tarvitsee voidakseen käyttää tasavertaisesti olemassa olevia palveluita.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tehtävänä on asianomaisen ministeriön alaisena maahanmuuttajien yhteiskuntaan ja työelämään kotouttaminen ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton suunnittelu, ohjaus, seuranta sekä muut erikseen määrätyt tehtävät. TE-toimisto yhdessä Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa huolehtii työvoimapolitiittisten toimenpiteiden sekä työvoimapalvelujen järjestämisestä. Vuoden 2024 alusta työ- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi.

Kotouttamisohjelma on laadittu vuosille 2022–2025. Kotouttamisohjelman toteutumista seurataan kaupunginhallituksessa ja eri toimialoilla. Kaupungin kotouttamisohjelmaa päivitetään valtuustokausittain. Kotouttamisohjelma tulee huomioida laadittaessa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.

1.2 Keskeiset käsitteet

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävillä tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. Pohjautuu kotoutumislakiin (9–10 §).

Etninen tausta

Kuuluminen etniseen ryhmään. Etninen ryhmä on ihmisjoukko, jonka katsotaan olevan toisista erottuva kulttuuriperintönsä, uskontonsa, kielensä tai alkuperänsä takia.

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella.

Kiintiöpakolainen

Henkilö, jonka Suomi on vastaanottanut vuosittaisen pakolaiskiintiön puitteissa

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä määritellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

Kotoutumiskoulutus

Sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Tarvittaessa kotoutumiskoulutus sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Kotoutumissuunnitelmaan voidaan sisällyttää myös omaehtoista opiskelua yleissivistävässä koulutuksessa. Tällöin opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella.

Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle ja tarvittaessa perheelle. Pohjautuu kotoutumislakiin (11–18 §).

Maahanmuuttaja

Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Oleskelulupa

Lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Myönnetään ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten. Oleskelulupa voi olla tilapäinen, jatkuva tai pysyvä.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Paluumuuttaja

Ulkomailta Suomeen muuttava ulkosuomalainen, joka on asunut pitemmän tai lyhyemmän ajanjakson Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Siirtolainen voi olla joko maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Syrjintä

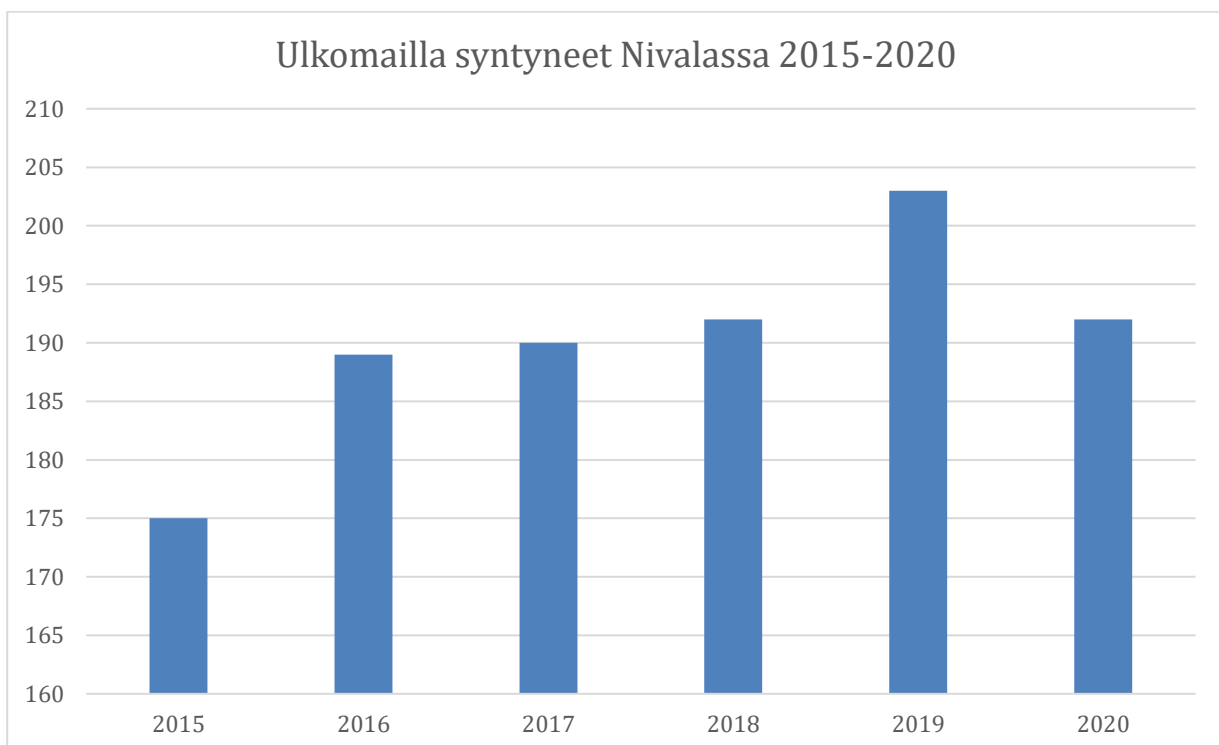
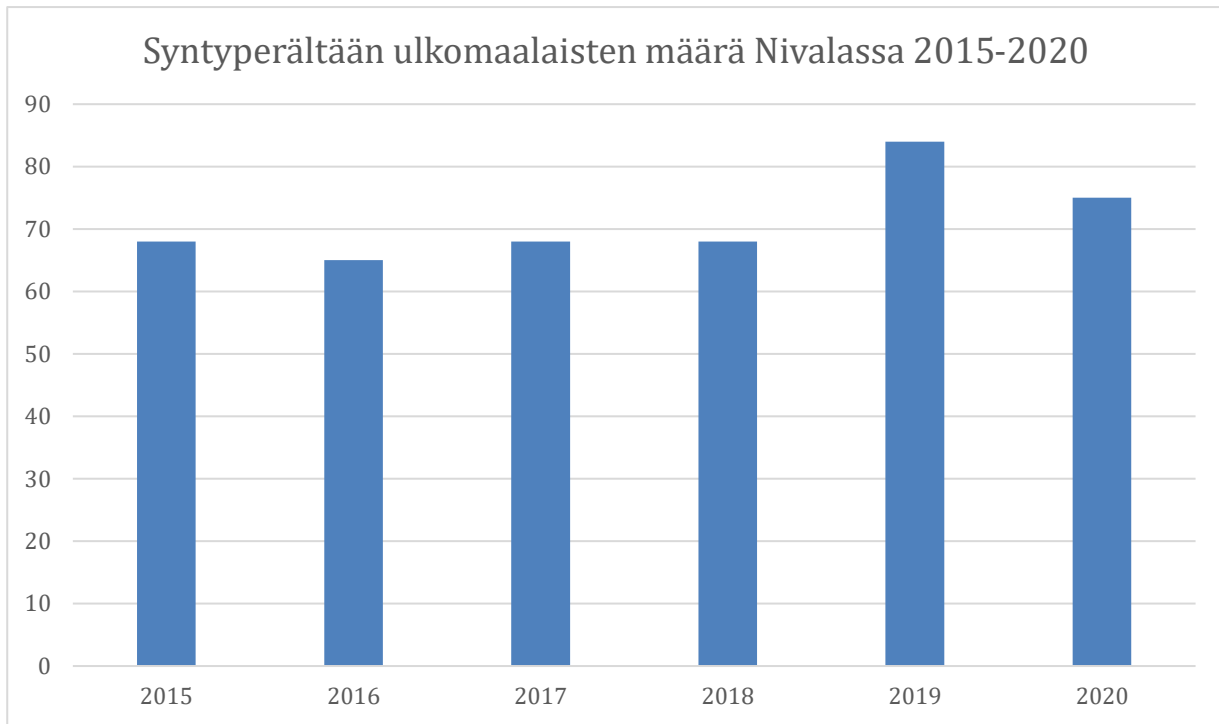
Tilanteet ja prosessit, joissa henkilö joutuu tai asetetaan muita huonompaan asemaan esimerkiksi etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, ikänsä, uskontonsa, vammansa, seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteettinsä vuoksi. Syrjintä ei perustu siihen millaisia ihmiset todella ovat, vaan siihen, mitä mielikuvia ja ennakko-oletuksia heihin liitetään. Syrjinnässä on kyse poissulkemisesta, ja siihen liittyy viesti syrjityn erilaisuudesta ja huonompiarvoisuudesta.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

2. Maahanmuuttajat Nivalassa

Nivalassa asui 31.12.2020 75 ulkomaan kansalaista. Määrä on pysynyt melko tasaisena viime vuosina. Samoin myös ulkomailla syntyneiden nivalalaisten määrä on pysynyt melko tasaisena viime vuosina. 31.12.2020 Nivalassa asui 192 ulkomailla syntynyttä. Suurin osa ulkomaalaistaustaisista Nivalassa on eurooppalaisia, isoimmat ryhmittymät ovat Ukrainasta ja Venäjältä. Myös afrikkalais- ja aasialaistaustaisia on yhteensä parisen kymmentä Nivalassa. Miesten ja naisten osuudet ovat lähes yhtä suuret.

3. Toimenpiteet ja palvelut maahanmuuttajille Nivalassa

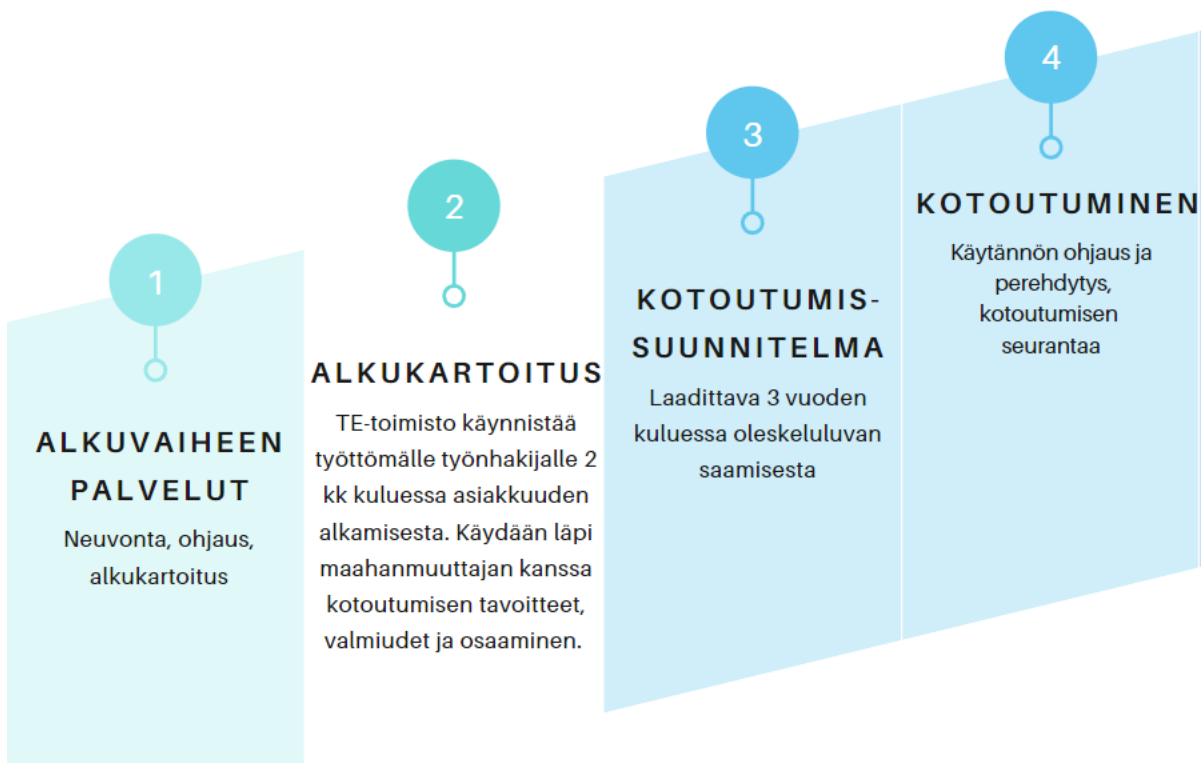
Kotouttamislain 2. luvun 6. momentissa on säädetty: ”Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä” (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386 § 6).

Kotouttamislain (3. luku, 30 §) mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava:

- kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille
- oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa
- maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen otetaan huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.

Maahanmuuttajien palvelutarpeita on tarkasteltava kokonaisuutena, johon kuuluvat muun muassa koulutus, sosiaali- ja terveydenhuolto ja asuminen. Maahanmuuttajien yksilölliset tarpeet vaativat peruspalvelujen mukauttamista sekä erillisjärjestelyjä palvelujen tarjoamisessa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä työelämän ulkopuolella olevien haavoittuvien ryhmien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Syrjäytymisen ehkäisy edellyttää monipuolisia toimenpiteitä, joihin tulee ryhtyä riittävän varhaisessa vaiheessa.

KOTOUTTAMISPROSESSI

3.1 Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

Kotouttamislaki korostaa maahantulon alkuvaiheen palveluja liittyen erityisesti uudelle asukkaalle annettavaan ohjaukseen, neuvontaan ja mahdollisuuteen saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista sekä oikeuksista ja velvollisuuksista. Muuttajalle tulee antaa tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa sekä tietoa palvelujärjestelmästä ja kotoutumispalveluista.

Maahanmuuttajalle tehtävä alkukartoitus on lähtökohta yksilöllisten kotouttamispalvelujen tarjoamiselle. Kotoutumisen edistämistä annetun lain 10 §:n 3 momentin mukaan alkukartoituksen perusteella TE-toimisto tai kunta arvioi, onko maahanmuuttajalla tarvetta kotouttamissuunnitelman laatimiseen. Kotouttamissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

Kotouttamisen alkukartoituksen tekeminen käynnistyy, kun henkilö, joka haluaa kotouttamiseen liittyviä palveluita tai viranomaisen hänen puolestaan varaa ajan tai sosiaaliviranomaiset saavat tiedon maahanmuuttajan saapumisesta kuntaan (esim. TE-toimiston, Väestörekisterin tai toisen kunnan kautta).

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Alkukartoituksen työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneelle maahanmuuttajalle tekee TE-toimisto. TE-toimiston palveluiden ulkopuolella oleville maahanmuuttajille alkukartoituksen käynnistää tarvittaessa peruspalvelukuntayhtymä Kallion aikuissosiaalityö. Vuoden 2023 alusta toiminta on hyvinvointialueella, jolloin yhteistyötä tulee tarkastella uudelleen kunnan ja hyvinvointialueen välillä.

Alkukartoitustapaamisessa ammattihenkilöstö ja maahanmuuttaja:

- Arvioivat yhdessä ja selvittävät millaisia palvelun tarpeita maahanmuuttajalla on. Selvitettäviä tietoja ovat mm. tiedot elämäntilanteesta, perhetilanteesta, osaaminen, harrastukset, voimavarat, kielitaito sekä koulutus- ja työhistoria.
- Mikäli tilanne on akuutti, häntä autetaan asunnon etsimisessä ja toimeentulon turvaamisessa. Toimeentulotukena nk. alkuavustus, mikäli tukien saamien edellytykset täyttyvät.

Kotouttamiseen liittyvien palvelujen suunnitteleminen voi alkaa, kun asiakkuuden edellytykset on arvioitu. Kotouttamissuunnitelmassa pyritään täsmentämään asiakkaan tilanne ja määrittelemään mitä palveluja hän tarvitsee. Alkukartoitustietojen lisäksi tarpeellisia tietoja ovat mm. sosiaaliset suhteet, sopeutuminen, kielikoulutus ja kotouttamisen tavoitteet. Lisäksi suunnitelmaan on kirjattava tietoa asiakkaan terveydentilasta ja kuntoutustarpeista.

Kotouttamissuunnitelmaa seurataan ja päivitetään. Henkilökohtainen kotouttamissuunnitelma on vastavuoroinen. Maahanmuuttaja hankkii sen avulla aktiivisesti

tarvittavia tietoja ja taitoja. Oikeus kotouttamissuunnitelmaan kestää kolme vuotta maahanmuuttajan ensimmäisen kotikunnan väestörekisterijärjestelmään merkitsemisestä. Aikaa voidaan pidentää pari vuotta, jos se on tarpeen esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidon oppimista varten tai muusta perustellusta syystä.

Maahanmuuttajalla, joka ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi tai hakee toimeentulotukea, on oikeus yhteistyössä kunnan ja työvoimatoimiston kanssa laadittavaan kotouttamissuunnitelmaan, jonka kestosta, muuttumisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan kunnan, työvoimatoimiston ja maahanmuuttajan kesken.

Kotouttamissuunnitelma on laadittava viimeistään silloin, kun asiakkaan työttömyys tai toimeentulotuen saaminen on kestänyt viisi kuukautta. Kotouttamissuunnitelmassa sovitaan toimenpiteistä, jotka tukevat maahanmuuttajaa ja hänen perhettään yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen hankkimisessa.

TE-toimisto ja ELY-keskus vastaavat työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ja työvoimapalveluiden järjestämisestä. Kotouttamissuunnitelman aikainen toimeentulo turvataan kotoutumistuella, joka muodostetaan työmarkkinatuesta ja/tai toimeentulotuesta. Työmarkkinatukena maksettavan kotoutumistuen maksaa Kansaneläkelaitos.

3.2 Asumispalvelut

Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodit on kaupungin merkittävin vuokra-asuntoja hallinnoiva ja tarjoava yhtiö ja samalla myös kaupungin vuokra-asuntoja kehittävä hankintayhtiö. Nivalan Vuokratodit ylläpitää, rakennuttaa ja perusparantaa kulloisenkin tarpeen mukaisia vuokra-asuntoja asukkaiden kysyntää vastaavaksi. Yhtiöllä on 359 asuntoa pienistä yksioista isoihin perheasuntoihin kolmen kilometrin säteellä Nivalan palvelujen läheisyydessä. Henkilökunnalla on riittävät valmiudet palvella ja neuvoa maahanmuuttajia, ja kotisivuiltamme löytyy myös tueksi englanninkielistä materiaalia. Englanninkielisen materiaalin saatavuutta ja henkilökunnan valmiuksia maahanmuuttajien palvelemisessa kehitetään edelleen. Pakolaisten osalta asumispalvelut hoidetaan sosiaalipalveluiden kanssa yhteistyössä.

Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodit
Puh. 044 045 7430
Käyntiosoite: Kyntäjantie 1, 85500 Nivala
Asiakaspalvelu avoinna: ma - pe 10.00–15.00 ajanvarauksella
kotisivu: www.vuokratodit.fi
sähköposti: asiakaspalvelu@vuokratodit.fi

Vuokra - asuntoasioissa voit kääntyä myös paikkakunnan kiinteistönvälittäjien puoleen:
Jokilaaksojen Kodinvälitys LKV, 044-3442450
OP Koti Pohjanmaa Oy LKV, 040-5085773
Kiinteistökeidas, 040-5630337

AsTu- Asumisen tukemisella eteenpäin on kehittämishanke, joka toimii Ylivieskan, Nivalan, Haapajärven ja Pyhäjärven alueella. Hanke tuottaa ja kehittää ennaltaehkäisevää, julkisia palveluita täydentävää arjen sujumista tukevaa toimintamallia. Hanke toimii kolmen vuoden ajan (2021–2024). Hankkeen pääyhteistyökumppaneina toimivat Nivalan Työpajasäätiö sr, Kiinteistö Oy Rillankivi, Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratalot, Kiinteistö Oy Nivalan Vuokrakodit, Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy, Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio sekä Nivalan seurakunta.

Hankkeen kohderyhmään kuuluvilla on eri syistä haasteita arjen ja asumisen perusasioiden hoitamisessa. Tavoitteena on tukea yksilöllisen asumissosiaalisen työn ja palveluohjauksen keinoin kohderyhmään kuuluvia henkilöitä. Toiminnalla tuetaan yksilöllisesti elämän- ja arjenhallintaa, sosiaalista osallisuutta ja omasta elämästä vastuun ottamista. Hankkeen kautta on mahdollista saada tukea mm. palveluihin ohjaukseen, asumisjärjestelyihin sekä asiointiapua virastoihin sekä digiasiointiin. Hanketyöntekijät kulkevat asiakkaiden rinnalla tukemassa kohti yksilöllistä elämäntilanteeseen asetettua tavoitetta, kunnes asiakkaan kokemaa tuentarve on poistunut. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksutonta kaikille vuokralla asuville.

Hanke tarjoaa tarpeen mukaan myös lyhytkoulutuksia kohderyhmälle sekä yhteistyökumppaneille, esim. digikoulutusta, talousneuvontaa ja jätelajittelun opastusta. Hanke tiedottaa myös paikkakuntien työllisyys-, koulutus- sekä harrastusmahdollisuuksista. Hankkeen kehittämistyön tuloksena syntyy asumista ja arjen sujumista tukeva palvelumalli. Tavoitteena on vuokranmaksuvaikkeuksien ja häätöjen väheneminen sekä asuinalueiden viihtyvyyden, turvallisuuden ja häiriöttömyyden paraneminen.

3.3 Sosiaali- ja terveystalvet

Nivalassa sosiaali- ja terveystalvet järjestää Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Sosiaali- ja terveystalvet annetaan eri tilanteissa maahanmuuttajille samoilla perusteilla kuin muillekin kuntalaisille.

Sosiaalitalvet

Alueen kuntien ja kaupunkien sosiaalitalvet järjestää Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Sosiaalitalvet annetaan eri tilanteissa maahanmuuttajille samoilla perusteilla kuin muillekin kuntalaisille. Lisätietoa sosiaalitalvetuista saa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion internet-sivuilta www.kalliopp.fi.

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityö on yksilön tai perheen kanssa tehtävää lakisäateistä asiakastyötä, jonka tavoitteena on muutos asiakkaan elämäntalvinnan parantamiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisy. Tavoitteena on tukea asiakasta ylläpitämään tai parantamaan arkipäivän selviytymistä, taloudellista toimeentuloa sekä oman toimintaympäristön vuorovaikutussuhteita. Aikuissosiaalityöhön sisältyy sosiaalitalvettyötä, päihde- ja mielenterveystyötä, ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä sekä työllistymistä, kouluttautumista, asumista ja kuntoutumista tukevaa toimintaa sekä yleiseen sosiaalitalvetvaan liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Aikuissosiaalityön välineinä ovat asiakastalvetpaamiset, talvet- ja hoitosuunnitelmat, verkostotyö, välitystilatalvet,

kuntouttava työtoiminta, eläkeselvittelyt sekä harkinnanvarainen täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki.

Maahanmuuttajilla on oikeus sosiaalihuoltolain mukaiseen toimeentuloturvaan ja sosiaalipalveluihin. Ennen sosiaalihuollon toimeentuloturvaa hakijan tulee ilmoittautua työnhakijaksi, hakea Kansaneläkelaitokselta työttömyyspäivärahaa, asumistukea, eläkettä jne. Sosiaalitoimiston virkailijat neuvovat ja opastavat hakijaa tukien haussa. Sosiaalityön tehtävä maahanmuuttajien kotoutumisessa on ohjaus ja neuvonta. Sosiaalityöntekijä on tarvittaessa mukana perhekohtaisen alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimisessa.

Lastensuojelu, perhetyö ja perheneuvola

Lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä etusija erityiseen suojeluun. Lapselle tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiansa välillä. Sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla, kuten perhetyö (perheohjaus) ja lapsiperheiden kotipalvelu, tavoitteena on lasten suotuisten kasvuolojen turvaaminen ja vanhempien tukeminen heidän kasvatustehtävässään. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät edellytä asiakkuutta lastensuojelussa. Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin pääsee ottamalla yhteyttä perheohjaajiin tai perhe- ja sosiaalipalveluiden sosiaaliohjaajiin.

Kaikissa sosiaalipalveluissa lapsia ja nuoria sekä heidän perheitään tuetaan niin, että he voivat kasvaa ja kehittyä omissa kodeissaan. Lastensuojelupalveluissa tukea tarjotaan ensisijaisesti avohuoltona ja tuki suunnataan lapsen tai nuoren kasvuympäristöön. Tuki voi olla tiivistä, kuten tehostettu perhetyö. Silloin, kun lapsen arki vakavasti vaarantuu, on lapselle taattava mahdollisimman hyvä hoito kodin ulkopuolella. Lapsen vanhempia autetaan parempaan elämänhallintaan, jotta lapsi voisi palata mahdollisimman pian kotiinsa. Lastensuojelutyö on yhteistyötä lasten vanhempien, päivähoidon, perheneuvolan, kotipalvelun, koulutoimen, terveydenhuollon ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Avun tarpeessa olevan lapsen tai perheen asiasta on oikeus ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijöihin.

Perheneuvola palvelee lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä sekä perhe-elämän ja parisuhteen vaikeuksissa. Perheneuvolassa työskentelevät psykologit ja sosiaalityöntekijät sekä konsultoivat lastenpsykiatrian erikoislääkärit. Työtä tehdään yhdessä lapsen ja perheen sekä perheelle tärkeiden tahojen kanssa.

Vammaispalvelut

Vammaisten palveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vaikeavammaiselle henkilölle järjestetään kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, henkilökohtainen apu, tulkkipalvelut sekä palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammasta tai sairaudesta johtuvista syistä voidaan korvata asunnon muutostöitä sekä asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita. Kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille henkilöille järjestetään palveluasuminen, kun henkilö tarvitsee runsaasti apua selviytyäkseen jokapäiväisistä toiminnoista.

Vanhuspalvelut

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vanhuspalveluiden ensisijaisena tavoitteena on mahdollistaa ikäihmisten kotona asuminen ennaltaehkäisevin ja kuntouttavain palveluin, joita toteutetaan yhteistyössä ikäihmisen itsensä ja hänen lähiyhteisönsä kanssa. Ikäihminen osallistuu omien voimiensa mukaan oman arkensa askareisiin. Tarvittaessa ikäihmiselle järjestetään kotiin hänen tarvitsemansa kunnalliset palvelut. Tähän tavoitteeseen vastataan kotihoitopalveluilla, joihin kuuluvat: palveluneuvonta, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kotikäynnit 80-vuotiaille ja pyynnöstä 75-vuotiaille, omaishoidon tuki, palvelutarpeen arviointi ja tarvittaessa ohjaus palveluiden piiriin, gerontologinen sosiaalityö, päivätoiminta, tilapäinen ja säännöllinen kotihoito, joka kattaa sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon.

Silloin kun kotona asuminen on uhattuna toimintakyvyn alentumisen vuoksi, ikäihmiselle voidaan järjestää päivähoitoa tai kuntouttavaa tilapäishoitoa joko perhehoidossa tai palveluasumisyksikössä. Silloin kun kotona asuminen ei ole turvallista kaikista tukitoimista huolimatta, ikäihmisen on mahdollista siirtyä tehostetun palveluasumisen yksikköön oman kodin ulkopuolelle. Palvelutarpeen arviointi- ja palveluohjausyksikkö koordinoi asiakkaiden sijoittumista eri palvelumuotoihin. Maahanmuuttajavanhukset käyttävät samoja ikäihmisten palveluja kuin muutkin.

Terveyspalvelut

Alueen terveyspalvelut tuottaa peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Alueen terveyskeskukset tarjoavat maahanmuuttajille heidän tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Maahanmuuttaja voidaan ohjata terveyspalveluiden piiriin kotoutumissuunnitelman teon yhteydessä maahanmuuttajan ikä ja terveydentila huomioon ottaen.

Jokaisessa peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueen kunnassa tarjotaan lääkärin ja hoitajien vastaanotto-, laboratorionäytteenotto- sekä hammashoitopalvelua. Lisätietoa terveyspalveluista saa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion internet-sivuilta www.kalliopp.fi.

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin häntä koskevissa asioissa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää. Ammattitulkkin palveluita voidaan käyttää puhelintulkkauksena.

Kiireetön ajanvaraus ja päivystys

Kiireellisessä sairaustapauksessa lääkäripäivystys ja hoidontarpeen arviointi toimivat arkisin kello 8–16 terveyskeskuksissa. Muina aikoina päivystys on Oulaskankaan sairaalan yhteispäivystyksessä, puh. (08) 4297 840. Soita AINA ennen päivystykseen lähtemistä Päivystysapu numeroon 116 117.

Lääkäreiden vastaanotolle, laboratorioon, röntgeniin, erikoislääkäreiden ja diabetes-, sydän, reuma-, astma-, muisti- ja syöpähoitajien vastaanotolle voi varata aikoja kiireettömän ajanvarauksen numeroista arkisin klo 9–16, Nivalan terveyskeskus p. (08) 419 6500, Pappilantie 1, 85500 Nivala

Neuvola

Neuvolapalveluissa lähtökohtana on yksilöllinen ja asiakaslähtöinen palvelu, jossa perheen arjessa selviytymistä, hyvinvointia ja vanhemmuutta tuetaan tarpeen mukaan. Äitiysneuvolassa huolehditaan odottavan äidin ja sikiön terveydentilasta sekä valmennetaan äitiä, isää ja koko perhettä lapsen syntymään. Kun raskaus on todettu, varataan ensimmäinen vastaanottoaika terveydenhoitajalle. Perhesuunnittelun avulla pyritään varmistamaan, että lapsi on toivottu. Perhesuunnitteluun kuuluu esimerkiksi sopivan ehkäisymenetelmän valinta.

Lastenneuvolassa lapsi käy 2 viikon iästä aina kouluikään saakka. Lastenneuvolassa turvataan mahdollisimman terve lapsuus ja edistämään koko perheen hyvinvointia. Neuvolassa huolehditaan myös koululais- ja opiskelijaterveydenhuollon palveluista.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon tehtävänä on tarjota suun terveydenhoitopalveluita yksilöllisen hoitotarpeen mukaisesti sekä edistää suun terveyttä ja vähentää tulevaa hoidon tarvetta ennaltaehkäisevällä toiminnalla. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa suun terveydenhuollon palvelut toimivat lähipalveluina jokaisessa jäsenkunnassa terveydenhuoltolain edellyttämällä tavalla.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Terapiakeskus vastaa kuntayhtymän väestön avopsykiatriasta ja A-klinikkatyöstä. Mielenterveystyön tehtävänä on vakavampien mielenterveyshäiriöiden hoito, erilaiset terapiat, psykologin testaukset, työkyvyn arviointitutkimukset, lääkehoidot ja ryhmätoiminnot.

A-klinikka on avohoitopaikka erilaisten päihteiden kanssa vaikeuksiin joutuneille ja heidän läheisilleen. A-klinikalta saa tietoa ja ohjausta muista avo- ja laitoshoitopaikoista. A-klinikka tekee poliklinista, sosiaalityön ja terveydenhuollon menetelmin tapahtuvaa päihdetyötä avohoidossa.

3.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu, jolla on monia tehtäviä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2018).

Maahanmuuttajalasten kotoutumisen kannalta on tärkeää, että lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen ja oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetukseen. Suomen kielen oppimisen tuki järjestetään lapsen varhaiskasvatusryhmässä. Toimintaa voidaan toteuttaa yksilö-, ryhmä- tai pienryhmätyöskentelynä, siten että lapselle on järjestetty riittävä tuki. Leikki ja vertaistuki on tärkeä oppimisen menetelmä. Lasta autetaan tutustumaan toisiin lapsiin ja integroitumaan ryhmään. Suomen kielen omaksumisessa lasta kannustetaan ja

rohkaistaan osallistumaan vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Kielen oppimisen tukena voidaan käyttää kuvia ja perussanasto opitaan toistuvissa arkitilanteissa. Kielen oppimisessa ja oppimisen seurannassa voidaan käyttää havainnointi- ja arviointivälineitä (mm. Kettu-arviointi, Lauran päivä). S2-kielen opetus kirjataan oppimissuunnitelmaksi, joka sisällytetään lapsen vasuun ja esiopetuksessa lapsen oppimissuunnitelmaan. Yhteistyössä huoltajien kanssa käytetään tarvittaessa tulkkipalvelua.

Hakeminen varhaiskasvatukseen ja ilmoittautuminen esiopetukseen tapahtuu sähköisesti Nivalan kaupungin nettisivujen kautta.

3.5 Opetus ja koulutus

Oppivelvollisuuslain soveltamisalan mukaan Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Lapsi katsotaan Suomessa vakinaisesti asuvaksi, jos hänellä on kotikuntalaisia tarkoitettu kotikunta. Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta.

Tilapäistä suojelua saavat eivät ole oppivelvollisia, koska heillä ei ole kotikuntalain mukaista kotikuntaa. Tilapäistä suojelua saaville tulee kuitenkin järjestää perusopetuslain edellyttämä mahdollisuus osallistua perus- ja esiopetukseen samaan tapaan kuin oppivelvollisuusikäisille turvapaikanhakijalapsille.

Koska tilapäistä suojelua saavat lapset eivät ole oppivelvollisia, oppivelvollisuuslain 4 §:ssä säädetty oppivelvollisuuden suorittamisvaihtoehdoista perusopetuksen suorittamisvelvollisuuden jälkeen ei koske heitä. Tilapäisen suojelun direktiivin 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kuitenkin annettava tilapäistä suojelua saaville alle 18-vuotiaille mahdollisuus hakeutua koulutusjärjestelmään samoin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisille.

Maahanmuuttajalapsen saapuessa Nivalan, hänelle ja perheelle järjestetään tulohaastattelu, jossa kartoitetaan oppilaan tilanne. Maahanmuuttajaoppilaan perusopetus voidaan järjestää joko valmistavassa luokassa tai inklusiivisesti ryhmässä. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäminen tapahtuu valmistavan opetuksen luokassa, tarkastellaan oppilaan mahdollisuutta integroitua heti esim. taito- ja taideaineissa yleisopetuksen ryhmiin. Oppilaalla on oikeus oppilashuollon palveluihin ja tukitoimet järjestetään tarvittaessa. Tilapäistä suojelua saavat vastaanottopalveluja vastaanottokeskuksesta ja he ovat palvelujen osalta pääosin turvapaikanhakijaa vastaavassa asemassa. Päätöksen maahanmuuttajaoppilaan opiskelupaikasta tekee sivistysjohtaja yhteistyössä rehtorien/koulunjohtajien kanssa.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on ensisijaisesti arkikielen omaksuminen ja suomalaisen kulttuurin tunteminen. Opetuksessa noudatetaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa. Valmistavassa opetuksessa ei ole tuntijaksoa. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma 3 kk sisällä tulosta. Valmistavaa opetusta on annettava pienemmille vähintään 100 h/kk ja isommille 111 h/kk. Valmistava opetus voi kestää enintään 9 kk ja siitä annetaan osallistumistodistus.

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin häntä koskevissa asioissa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää. Yhteydenpitoon perheen kanssa ja tiedottamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota (tapaamiset, kirjallisten tietojen kääntäminen ja käsitteiden selittäminen).

Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään sitä tarvitseville. Päätös opetuksesta ja järjestämispaikasta tehdään tapauskohtaisesti. Oppilaan oman äidinkielen opetusta voidaan järjestää esim. kerhomuotoisesti.

Toisen asteen yleissivistävää koulutusta antaa Nivalan lukio ja ammatillista koulutusta Jedu Nivalan yksikkö. Maahanmuuttajilla on vapaa hakeutumisoikeus. Tutkintoon valmentavaa koulutusta alueella järjestää Jedu Nivalan yksikkö ja Raudaskylän Opiston (1.8.2022 lukien). Maahanmuuttajalle suunnitellaan ja tarjotaan yksilöllinen opintopolku ammatilliseen toisen asteen tutkintoa varten. Raudaskylän Kristillinen Opisto tarjoaa maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta, jota on mahdollista suorittaa myös kotoutumiskoulutukseen rinnastettavana omaehtoisena koulutuksena. Raudaskylän Kristillinen Opisto tarjoaa myös suomen kielen opetusta.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiselle ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopistopalveluista vastaa Nivalassa Jokilatvan opisto, joka on alueellinen kansalaisopisto ja toimii Nivalan lisäksi Haapajärvellä, Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä.

Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-opinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Jokilatvan opisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän (OKM 84/532/2012) ylläpitämisluvan mukaisesti Jokilatvan opisto järjestää koulutusta, joka painottuu kädentaitoihin, musiikkiin, kuvataiteisiin ja muihin taideaineisiin, terveyttä ja hyvinvointia edistäviin aineisiin, kieliin sekä tieto- ja viestintätekniikkaan. Koulutusta järjestetään opiston toiminta-alueen koulutustarpeiden mukaisesti. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille kuvataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta sekä laajasti musiikin opetusta mm. eri soitinten soitonopetuksena.

Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa. Kansalaisopiston kurssit ovat kaikille avoimia ja niistä tiedotetaan lukuvuosittain kotitalouksiin jaettavassa opinto-ohjelmassa sekä

verkkosivuilla osoitteessa www.jokilatvanopisto.fi, kansalaisopiston Facebook-sivulla ja Instagramissa sekä alueen kunnissa ilmestyvissä lehdissä.

3.6 Vapaa-aika

Kirjasto

Nivalan kaupunginkirjasto on julkinen, avoin ja maksuton palvelu. Nivala kuuluu Joki kirjastoryhmään, jonka verkkokirjasto ja e-aineistot löytyvät osoitteesta joki.finna.fi. Kirjasto tarjoaa asiakkaittensa käyttöön kirjoja, lehtiä, äänitteitä ja elokuvia. Omaan kokoelmaan kuuluu suomenkielisen aineiston lisäksi englannin-, ranskan-, saksan-, viron-, espanjan- ja venäjänkielistä aineistoa. Lisäksi aineistoa voidaan lainata ilmaiseksi muista Joki-kirjastoista sekä Helsingin kaupunginkirjaston alaisesta Monikielisestä kirjastosta.

Joki-kirjastojen verkkokirjastossa on tarjolla paljon e-aineistoa, muun muassa eri kielisiä musiikkitaltioiteja ja elokuvia sekä PressReader, joka sisältää aikakausi- ja sanomalehtiä 120 maasta.

Kirjaston tilojen, asiakaskoneiden ja digitointilaitteiden käyttö on asiakkaalle maksutonta. Samoin maksutonta on kirjaston omien aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen, kirjastossa oleskelu sekä ohjaus ja neuvonta.

Yhteystiedot:

osoite: Kalliontie 21, 85500 NIVALA

puh: 040 3447347

sähköposti: asiakaspalvelu.kirjasto@nivala.fi

kotisivut: www.nivala.fi/vapaa-aika/kirjasto-ja-tietopalvelut

facebook: www.facebook.com/Nivalankirjasto

verkkokirjasto: joki.finna.fi

Liikuntapalvelut

Liikuntalain (390/2015) tavoitteena on edistää:

- 1) eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa;
- 2) väestön hyvinvointia ja terveyttä
- 3) fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista
- 4) lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä
- 5) liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- 6) huippu-urheilua
- 7) liikunnan ja huippu-urheilun rehellisiä periaatteita, sekä
- 8) eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Nivalassa lähtökohtana Liikuntakeskuksen ja kaupungin tuottamissa palveluissa on yhdenvertaisuus, terveet elämäntavat, ympäristön kunnioittaminen ja jokaisen ikäryhmän liikunnan ja hyvinvoinnin mahdollistaminen ympäri vuoden.

Liikuntakeskuksella saa palvelua myös englanniksi, sekä uimahallin ohjeistukset ovat esillä ja saatavilla usealla eri kielellä. Liikuntakeskus Uikkoon on helppo tulla, tilat ovat mahdollistetut myös soveltavaan liikuntaan. Palveluitamme käyttävät mm. useat eri

sosiaali- ja terveystalouden toimijat. Yhteistyöllä mahdollistetaan myös urheiluseurojen kanssa matalan kynnyksen ryhmiin osallistuminen, jossa ei kilpailla vaan pelataan ja harrastetaan yhdessä.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen toiminta-ajatuksena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteena on tukea kaikkien nuorten omaehtoista toimintaa, harrastamista, kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä, niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Tavoitteen toteutumisen lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, monialainen yhteistyö, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita.

Nuorisotyö luo vahvaa pohjaa lasten ja nuorten osallisuudelle, viihtymiselle paikkakunnalla, yhteisöllisyydelle, kiinnittymiselle yhteiskuntaan sekä yhteisen tulevaisuuden rakentamiselle. Keskeiset nuorisopalveluiden osa-alueet ovat tilatoiminta, nuorten oman toiminnan tukeminen, harrastusmahdollisuudet, nuorisotalon ehkäisevä päihdetyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, monialainen yhteistyö, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta, koulunuorisotyö, etsivä työ, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten syrjäytymisvaarassa olevien kanssa tehtävä työ. Kaikessa toiminnassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Maahanmuuttajilla on samat mahdollisuudet ja oikeudet nuorisopalveluihin kuin kaikilla muilla paikkakuntamme nuorilla. Toimintoihin on ikäraajat, jotka määräävät kenelle mitkäkin palvelut kuuluvat. Työkielenä on suomi, mutta ohjaajilla on taito puhua myös englantia, sekä tarvittaessa toimintaamme voidaan tarvittaessa ottaa tulkki. Tarvittaessa pystymme järjestämään kerhotoimintaa eri kohderyhmille lasten ja nuorten tarpeiden mukaan.

Tietoa nuorisopalveluiden tarjoamista mahdollisuuksista sekä työntekijöiden yhteystiedot löytyvät Nivalan kaupungin, sekä nuorisopalveluiden nettisivuilta, Instagramista @nuorisotilakulmaus, @eve_ohjus ja @kouluvirpi, Facebookista Nivalan nuorisopalvelut, sekä Nuorisotila Kulmaus- ryhmistä, TikTokista @nuorisotilakulmaus, @eve_ohjus ja @kouluvirpi ja Snapchatista @nlonccu, @kouluvirpi ja @eve_ohjus.

Nivalan kaupungin nuorisotila sijaitsee osoitteessa Vesitie 4.

Koulunuorisotyön toimintaympäristönä toimivat eri koulut ja toisen asteen oppilaitokset. Kaikista ikäryhmistä ja kulttuuritaustoista olevat lapset ja nuoret ovat hyvin tavoitettavissa koulunuorisotyöntekijän toimesta, koska Suomessa on oppivelvollisuus, joka koskee myös Suomessa vakituisesti asuvia maahanmuuttajataustaisia alaikäisiä lapsia. Kouluissa ja oppilaitoksissa olevat nuoret ovat yhdenvertaisesti koulunuorisotyön kohderyhmää riippumatta nuorten taustoista.

Suomessa asuvista kaikista ulkomaalaistaustaisista yli viidesosa on alaikäisiä ja koko Suomen lapsista noin kymmenellä prosentilla on ulkomaalaistausta. Monikulttuurisuus on siis hyvin yleistä Suomen kouluissa jo pienilläkin paikkakunnilla.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) velvoittaa kuntia tukemaan ja edistämään kotoutumista. Maahanmuuttajan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta tulee edistää. Maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan tulee tukea. Alle 18-vuotiaan maahanmuuttajan ollessa kyseessä on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen etuun ja hänen kehitykseensä. Lapsi viettää suuren osan päivästä koulussa. Kouluympäristössä lasta voidaan tukea myös nuorisotyön menetelmin. Laki velvoittaa myös maahanmuuttajan sosiaaliseen vahvistamiseen eli toimintaan, mikä vahvistaa hänen elämäntaitojaan sekä ehkäisee syrjäytymistä. Nuorisotyön yhtenä tavoitteena on syrjäytymisen ennaltaehkäisy.

Koulunuorisotyö on ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla tuetaan nuoren kasvua tasapainoiseksi aikuiseksi. Koulunuorisotyön tavoitteita Nivalassa ovat ryhmäyttäminen, osallisuuden ja aktiivisuuden lisääminen, yhteisöllisyyden ja kouluviihtyvyyden parantaminen sekä erilaisten kasvatustuntien ja välituntitoiminnan vetäminen. Koulunuorisotyöntekijä osallistuu kiusaamisen ehkäisyyn ja tukee oppilaita nivelvaiheissa. Nuorisotyö koetaan matalan kynnyksen toiminnaksi. Nuorten on usein helpompi lähestyä elämäntilanteisiin liittyvissä haasteissaan nuorisotyöntekijää kuin auktoriteettiasemassa olevaa opettajaa. Koulunuorisotyöntekijä on osa moniammatillista yhteistyöverkostoa myös maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tukemisessa. Koulunuorisotyön puitteissa voidaan järjestää myös yksilötapaamisia oppilaan tilanteen niin vaatiessa.

Luokkien ryhmäyttämisten avulla tuetaan maahanmuuttajalapsen sopeutumista omaan luokkaansa. Koululla järjestettävät yhteisölliset tapahtumat lisäävät yhteenkuuluvuuden tunnetta. Koulunuorisotyöntekijä voi olla mukana näissä tapahtumissa tukemassa maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria. Kasvatustuntien teemoja voidaan räätälöidä yksilöllisesti luokan tarpeiden mukaan. Jos luokassa on maahanmuuttajataustaisia oppilaita, voi koulunuorisotyöntekijä käydä pitämässä tuntia esimerkiksi kaveritaidoista, erilaisuuden hyväksymisestä tai kiusaamisesta. Koulunuorisotyöntekijä voi tukea kaverisuhteiden syntymistä välituntitoiminnan yhteydessä. Vapaamuotoinen aikuisen valvonnassa tapahtuva toiminta edistää kaveritaitoja, ehkäisee kiusaamista ja auttaa uuteen ympäristöön sopeutumisessa.

Netistä löytyy Vanhempainliiton ”Tervetuloa kouluun” -opas eri luokka-asteille usealla eri kielellä. Tätä opasta on hyvä hyödyntää uuden maahanmuuttajataustaisen lapsen tai nuoren tullessa koulun oppilaaksi. Opas löytyy osoitteesta:
<https://vanhempainliitto.fi/vanhempainliitto/vanhempainliitto/koulu-alkaa-tervetuloa/>.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut edistävät kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, kulttuuriperinnön ylläpitämistä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. Kulttuuripalvelut ylläpitävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuripalvelut tekevät yhteistyötä mm. kansalaisjärjestöjen sekä kunnan toimijoiden kanssa. Kunnan kaikki kulttuuritapahtumat ja tilaisuudet ovat avoimia kaikille kuntalaisille. Tulevista tapahtumista pyritään tiedottamaan myös englanniksi, jotta tieto saavuttaisi useammat.

3.7 Työllistymiseen liittyvät palvelut

Työntekoa tai yritystoiminnan harjoittamista varten tarvitsee oleskeluluvan. Jos haetaan lupaa työnteon perusteella, oikea oleskelulupahakemus riippuu siitä, millaista työtä tekee tai millainen yritys on. Joihinkin oleskelulupiin saattaa liittyä työnteko-oikeus. Kun oleskelulupaan liittyy työnteko-oikeus, ei yleensä tarvita erillistä lupaa työntekoon. Oleskelulupapäätöksestä näkee työnteko-oikeuden. EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen, mutta oleskelulupa on rekisteröitävä.

Nivalan Työpajasäätiö sr

Nivalan Työpajasäätiö tarjoaa työllistymis- ja kuntoutuspalveluja nuorille, pitkään työttömänä olleille tai muuten työsaannissa vaikeuksia kohdanneille nivalalaisille. Työpajasäätiön palveluiden tarkoituksena on parantaa osallistujien työllistymis- ja opiskeluvalmiuksia sekä ylläpitää ja tukea työ- ja toimintakykyä ja elämönhallintataitoja. Työpajasäätiö järjestää työpajatoimintaa nuorille ja aikuisille, palkkatukityöpaikkoja, nuorten starttivalmennuksen, etsivän nuorisotyön ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluja sekä hanketoimintaa. Nivalan Työpajasäätiölle on myönnetty Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen Yritys -merkki.

Käyntiosoite: Vesitie 4, 85500 Nivala

Puhelin: 040 713 2033 (toimisto)

<https://nivalantypaja.fi/>

<https://www.facebook.com/nivalantypaja>

<https://www.instagram.com/tyopajasaatio>

Työpajatoiminta

Työpajatoimintaan kuuluu käsityö-, metalli-, puutyö-, digi- tai keittiöpajalla työskentelyn lisäksi osallistuminen yksilövalmennukseen. Työpajoilla tehdyn oppimisympäristöjen tunnistamisen ansiosta toimintaan osallistumisesta voi saada osaamistodistuksen ja suorittaa ammatillisen koulutuksen näyttöjen osia työpajaympäristössä.

Käsityöpaja puh. 040 713 2028

Metallipaja puh. 040 713 2029

Puutyöpaja puh. 040 713 2030

Digipaja puh. 040 713 2034

Keittiöpaja puh. 040 713 2035

Palkkatukityöllistäminen

Palkkatukeen oikeutetuille työnhakijoille on tarjolla palkkatukityöpaikkoja Nivalan Työpajasäätiön työpajoilla ja Nivalan kaupungilla mm. keittiö-, siivous-, ict-, puisto- ja päiväkotityöhön.

Rekrytointi puh. 040 713 2037

Starttivalmennus

Starttivalmennus on alle 29-vuotiaille nuorille suunnattua matalan kynnyksen tavoitteellista ja säännöllistä toimintaa, jossa vahvistetaan nuoren valmiuksia työpajatoimintaan, koulutukseen tai työelämään. Starttivalmennukseen kuuluu ryhmä- ja yksilövalmennusta. Nuorten yksilövalmentaja puh. 040 713 2031

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva 15–29-vuotias nivalalainen nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Toiminta lähtee nuoren toiveista ja tarpeista ja on nuorelle aina vapaaehtoista ja maksutonta.

Etsivän nuorisotyöntekijät puh. 040 713 2026, 040 713 2027

Navi-Go! -hanke

Navi-Go! on työllistämistä edistävä kehittämishanke, joka tukee ja ohjaa kaikkia työikäisiä nivalalaisia eri elämäntilanteissa. Hanke tarjoaa asiakkailleen avointa yksilövalmennusta sekä järjestää erilaisia lyhytkoulutuksia ja työ- ja toimintakykyarviointoja. ESR-rahoitteen hankkeen toiminta-aika on 1.1.2020–31.12.2022. Kaikki hankkeen palvelut ovat maksuttomia. Navi-Go! -hankkeen monialaisessa Luotsi-palvelupisteessä on tarjolla mm. Kelan, aikuissosiaalityön, talous- ja velkaneuvonnan sekä TE-toimiston palveluja. Luotsi on avoinna ilman ajanvarausta maanantaisin klo 12–15 sekä tiistaisin ja torstaisin klo 10–15. Käyntiosoite: Kalliontie 36, 85500 Nivala (Laatuluhti)

Projektipäällikkö/-työntekijä puh. 040 614 6386

<https://navigohanke.fi/>

<https://www.facebook.com/navigohanke>

<https://www.instagram.com/navigohanke>

Täsmätyöhön-hanke

Täsmätyöhön-hankkeen tavoitteena on auttaa ja tukea yli vuoden työttömänä olleita osatyökykyisiä tai ilman ammatillista koulutusta olevia sekä yli kuusi kuukautta työttömänä olleita 25–49-vuotiaita työnhakijoita työllistymään avoimille työmarkkinoille. Työnantajille hanke tarjoaa kohdennettua ohjausta esim. palkkatuen hakemiseen ja tukea uuden työntekijän työsuhteen aloitukseen. Hankkeen työntekijät jalkautuvat tarvittaessa myös asiakkaiden mukana työpaikoille ja oppilaitoksiin. Hankkeen tarjoamat palvelut ovat maksuttomia niin työnhakijoille kuin työnantajillekin.

Käyntiosoite: Vesitie 4, 85500 Nivala

Hankepäällikkö puh. 040 713 2038

Hanketyöntekijä puh. 040 713 2040

RKO työllisyyspalvelut

Raudaskylän Kristillisen Opiston työllistämistä edistävät hankkeet on koottu yhteen RKO Työllisyyspalveluiksi. Kaikki työllisyyspalvelut löytyvät yhden luukun periaatteella.

Asiakkainamme ovat heikossa työllistymistilanteessa olevat, mukaan lukien siis myös maahanmuuttajat. Työelämäosallisuutta tuetaan työelämävalmennuksella, työpaikkojen etsimisellä ja työtehtävien räätälöinnillä yhteistyössä yritysten kanssa. Tarjoamme myös työelämätaitoja vahvistavaa koulutusta.

RKO:lla toimiva Sujuvasti työelämään -hanke kehittää työelämävalmiuksia ja työllistymisen palvelupolkuja osatyökykyisten ja muiden vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistämiseksi Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella 1.4.2021 – 31.12.2022 ja toimii myös Nivalan alueella. Yksi hankkeen kohderyhmä on maahanmuuttajat, joista osalla työllistymisen esteenä ovat puutteelliset suomen kielen taidot.

Yhteispalvelupiste

Nivalan kaupungintalon aulaan sijaitseva yhteispalvelupiste tarjoaa tukea TE-toimistossa asiointiin ja antaa neuvontaa ja asiakaspalvelua kaupungin palveluihin liittyen.

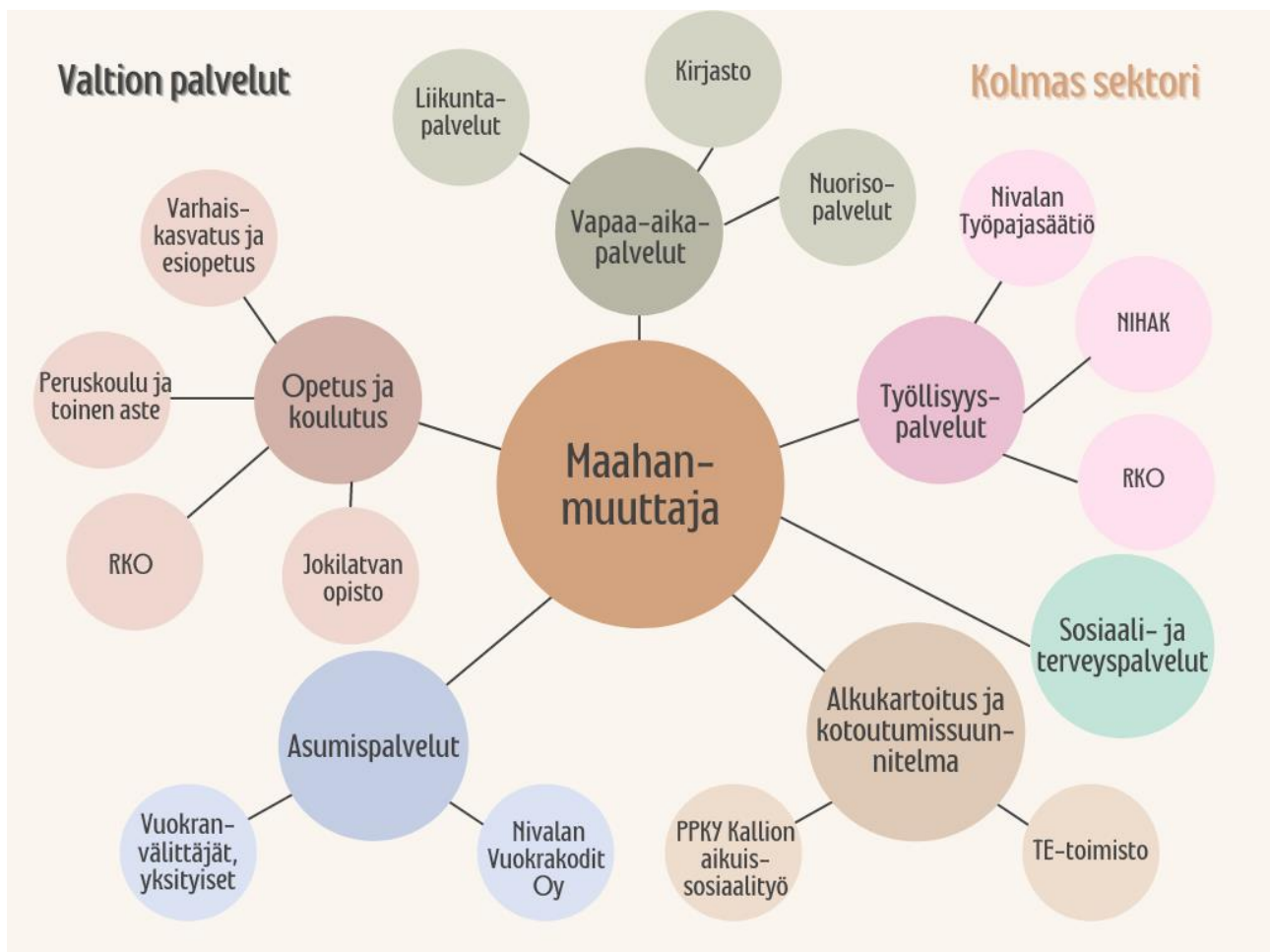
TE-toimiston palveluissa:

- opastamme työ- ja elinkeinohallinnon sähköisten palveluiden käytössä
- opastamme valtakunnallisten Työlinja-puhelinpalveluiden käytössä
- jaamme työ- ja elinkeinohallinnon julkaisuja, esitteitä ja lomakkeita
- otamme vastaan ja toimitamme edelleen todistusjäljennöksiä ja muita asiakirjoja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistoon

Nivalan kaupungintalon aulaan on yhteispalvelupisteen asiakaspääte, jossa voit asioida TE-toimiston nettisivustolla. Asiakaspääteeltä voit myös tulostaa. Kaupungintalolla on videoneuvotteluhuone, jossa voit asioida etäyhteydellä TE-toimiston virkailijan kanssa. Sovi ajanvarauksesta soittamalla TE-toimiston virkailijalle.

NIHAK

NIHAK toimii alueellisena yritys- ja aluekehityspalveluiden tarjoajana. NIHAK tarjoaa aloittelevalle tai kokeneemmallekin yrittäjälle maksuttomia neuvontapalveluita. NIHAK toteuttaa paljon koulutusta ja tutkimusta yrittäjyyteen liittyen. NIHAK:illa on myös kansainvälistymistoimintaa.

4. Kolmas sektori ja muut toimijat kotoutumisen tukijana

4.1 Mannerheimin lastensuojeluliitto

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) Pohjois-Pohjanmaan piiri ry ja MLL:n Nivalan paikallisyhdistys ry järjestävät Nivalassa kaikille lapsiperheille avointa toimintaa. MLL: n olemassa olevaan toimintaan ovat tervetulleita kaikki, myös maahan muuttaneet.

MLL:n Nivalan paikallisyhdistys

MLL:n paikallisyhdistys järjestää kaikille avointa toimintaa. Toimintamuotoja voivat olla mm. perhekahvila, tapahtumat, avustustoiminta jne. Tule mukaan kävijänä tai toteuttamaan toimintaa. Lisätietoja: [MLL Nivala paikallisyhdistys | Facebook](#)

MLL:n Lapsiperheiden kotipalvelu (MLL Pohjois-Pohjanmaan piiri)

Lapsiperheiden kotipalvelu on ilmaista tukea kaikille nivalalaisille lapsiperheille perheiden omassa arkiympäristössä kotona. Palvelu on tarkoitettu perheille, jossa on alle kouluikäisiä lapsia. Lisätietoa ja varauskalenteri: [Lapsiperheiden kotipalvelu Nivalassa | MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piiri](#)

Perheiden apu ja tuki (MLL Pohjois-Pohjanmaan piiri)

Kaipaatko tukea vanhemmuuteen? Tarvitsetko neuvoa arjen pienissä tai isoissa asioissa? Haluatko jutella jollekin? Tarvitsetko apua perhepalveluiden tai työntekijöiden löytämisessä? Voit olla yhteydessä MLL:n työntekijöihin: [Ota yhteyttä! | MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piiri](#)

MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piirin tukihenkilötoiminta:

Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnassa maahanmuuttajanainen saa suomalaisen ystävän. Toiminnassa tutustutaan toisten kulttuureihin, harjoitellaan suomen kieltä ja käydään yhdessä, vaikka perhekahvilassa.

Perhekummitoiminta on suunnattu ensimmäistä lastaan odottavien tai alle kouluikäisten lasten perheeseen. Perhekummi on mukana perheen arjessa ja yhdessä voidaan käydä, vaikka leikkipuistossa tai ruokakaupassa. Perheen oma tunne toiminnan tarpeellisuudesta riittää mukaan pääsemiseksi ja mukaan ovat tervetulleita myös maahan muuttaneet perheet.

Kaveritoiminta on suunnattu 7–17-vuotiaalle lapselle tai nuorelle. MLL:n luotettavasta aikuisesta vapaaehtoisesta kaverista voi olla apua esimerkiksi silloin, jos lapsi tai nuori kokee itsensä yksinäiseksi tai tarvitsee tukea suomen kielen oppimisessa. Yhdessä voidaan esimerkiksi jutella, leipoa, kalastaa tai olla vaan.

Nivalassa säännöllisesti kokoontuvat MLL:n ryhmät (tilanne kevät 2022):

- **MLL Nivalan paikallisyhdistyksen perhekahvila** keskiviikkoisin klo 9.30–11.30. Kerho- ja kokoustila Pajala, Kalliontie 22.
- **Naisten porinapiiri** joka toinen maanantai klo 17–18, Luotsissa (Kalliontie 36 / Laatuluhti). Porinapiireissä maahan muuttaneet naiset juttelevat yhdessä suomalaisten naisten kanssa arkisista asioista. Toiminnalla on tarkoitus parantaa naisten suomen kielen taitoa ja tutustua toisten kulttuureihin. Mukaan mahtuvat kaikki halukkaat maahanmuuttajanaiset ja kaikki ovat lämpimästi tervetulleita.

4.2 Seurakunta

Nivalan seurakunnan strategiaan on muotoiltu visio: Kutsumme rohkeasti kaikkia ihmisiä mukaamme ja kohtaamme heitä arvostavasti elämän tilanteissa. Toiminnan tavoitteet nousevat ikäikaisista kirkon arvoista: usko, toivo ja rakkaus.

Seurakunnan ilmoittamat tilaisuudet ovat kaikille avoimia. Lapsille ja perheille järjestetty toiminta on avointa kaikille. Kouluikäisille ja nuorille suunnatut leirit, retket ja erilaiset tapahtumat ovat kaikille avointa toimintaa uskontokunnasta riippumatta. Rippikouluun voivat osallistua muutkin kuin evankelisluterilaisen kirkon jäsenet, mutta konfirmaatio on tarkoitettu kirkon kastetuille jäsenille. Seurakunta tekee koulupäivystyksiä yläkoulussa ja toisen asteen oppilaitoksissa.

Diakoniatyössä kohdataan ihmisiä heidän taustojaan kyselemättä. Yhteistoiminnassa viranomaisten ja eri järjestöjen kautta pyritään auttamaan ihmistä kokonaisvaltaisesti. Auttaminen on ensisijaisesti keskustelua, ohjausta, neuvontaa ja konkreettista auttamista esimerkiksi taloudellisen avun muodossa.

Nivalassa on myös ortodoksisen seurakunnan kirkko Karvoskylällä, joka kuuluu Kuopion ortodoksiseen seurakuntaan. Rukoushuoneella järjestetään hengellisiä tilaisuuksia, joista tiedotetaan esimerkiksi Kalajaskassa.

5. Valtion palvelut

5.1 Kela

Jos maahanmuuttaja on esim. juuri kuntapaikan ja oleskeluluvan saanut, eikä näin ollen ole vielä suomalaisen sosiaaliturvan piirissä, hän täyttää Muutto Suomeen (Y777) -lomakkeen, joka on myös Kela-korttihakemus. Kela arvioi oikeuden suomalaiseen sosiaaliturvaan ja postittaa Kelakortin asiakkaalle kotiosoitteesen.

Kelan Nivalan palvelupiste toimii osoitteessa Kalliontie 18, 85500 Nivala. Kela palvelee ajanvarauksella perjantaisin. Ajan voi varata verkossa osoitteessa www.kela.fi/ajanvaraus tai soittamalla Kelaan. Myös Kelan puhelinpalveluun voi varata ajan. Puhelinpalvelu on auki maanantaista perjantaihin. Moniin kysymyksiin löytyy vastaus helposti ja nopeasti Kelan verkkosivuilta, katso lisätietoja palveluista (www.kela.fi). Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi) voi hakea lähes kaikkia etuuksia ja tarkistaa esimerkiksi oman hakemuksen käsittelytiedot.

5.2 Poliisi

Poliisi voi myöntää ulkomaalaisille ulkomaalaisten henkilökortteja. Niillä ei voi matkustaa Suomen ulkopuolelle, koska ne eivät ole matkustusasiakirjoja. Henkilökorttihakemuksen voi vireyttää myös sähköisesti, mutta hakija voi joutua sähköisen hakemuksen tekemisen jälkeen käymään poliisiasemalla. Hakija voi asioida ajanvarauksella missä tahansa poliisiaseman lupahallinnon toimipisteessä. Ajan voi varata ilman sähköistä tunnistautumista. Mikäli maahanmuuttajalla ei ole mitään hyväksyttävää henkilötodistusta (passi, henkilökortti), tukihenkilö voi noutaa saapuneen henkilökortin valtakirjalla. Asiointi poliisiasemilla tapahtuu ajanvarauksella. Ajan varaaminen onnistuu poliisin nettisivuilta www.poliisi.fi tai soittamalla valtakunnalliseen palvelunumeroon 0295 419 800 (pvm/npm) arkisin klo 8-16.15 välisenä aikana. Nivalan lähimmät poliisiasemat ovat Ylivieskassa ja Haapajärvellä.

5.3 Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirastosta voi hakea oleskelulupaa, EU-kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröintiä, Suomen kansalaisuutta sekä muukalaispassia ja pakolaisen matkustusasiakirjaa. Tämän lisäksi virasto tekee päätökset turvapaikkahakemuksiin. Lähin Maahanmuuttoviraston palvelupisteemme sijaitsee Oulussa. Lisätietoa Maahanmuuttovirastosta löytyy osoitteesta www.migri.fi.

5.4 Digi- ja väestötietovirasto (DVV)

Vakinaisesti Suomeen muuttaville henkilöille täytyy rekisteröidä kotikunta ja lähes kaikessa viranomaisasiointinnissa tarvitaan henkilötunnus. Oleskeluluvan on oltava voimassa vähintään vuoden. Pohjoismaiden sekä EU-maiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Myös tilapäisesti Suomessa asuva ulkomaalainen voi saada henkilötunnuksen, jos hän tarvitsee sitä esimerkiksi työntekoa varten. Tällöin hänen on esitettävä työsopimus tai muu selvitys henkilötunnuksen tarpeellisuudesta. Hänelle ei kuitenkaan rekisteröidä kotikuntaa Suomessa eikä hän saa kotikuntaan liittyviä oikeuksia.

Tilapäisesti oleskeleva EU-kansalainen voi rekisteröityä missä tahansa Digi- ja väestötietovirastossa tai verotoimistossa. Rekisteröinti tapahtuu niin, että henkilön tulee henkilökohtaisesti käydä DVV:n palvelupaikassa, jossa hän täyttää Ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoituslomakkeen. Lähin palvelupaikka on Ylivieskassa.

Käyntiosoite
Valtakatu 4
84100 YLIVIESKA
3. kerros

Käyntiasiointi pääsääntöisesti ajanvarauksella.
Valtakunnallinen puhelinpalvelu ma-pe: Ma 9.00–12.00

5.5 TE-toimisto

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto on kuntiemme vastaava TE-toimisto. Lähimmät palvelupisteet ovat Ylivieskassa ja Haapajärvellä, mutta palveluja on mahdollista saada myös etänä esimerkiksi Nivalan kaupungintalolla sijaitsevan yhteispalvelupisteen kautta.

Pohjois-Pohjanmaan alueella on eri toimijoiden tuottamia suomen kielen koulutuksia. TE-toimistolla on mahdollista tukea kotoutujien suomen kielen opiskelua. Opiskelun aloittamisesta tulee sopia TE-toimiston kanssa.

5.6 Vero

Kun henkilö tulee Suomeen yli kuudeksi kuukaudeksi, hän maksaa Suomeen veroa tuloista, jotka saa Suomesta tai ulkomailta. Hän on siis yleisesti verovelvollinen kuten kaikki Suomessa asuvat. Verottajalle täytyy ilmoittaa tilinumero veronpalautuksia varten. Työttömyysturvalla opiskelevat saavat usein veronpalautusta, joka huomioidaan toimeentulotuessa.

Jos tekee palkkatöitä, tarvitsee verokortin. Saadakseen verokortin tarvitaan suomalainen henkilötunnus, jonka saa, kun rekisteröitymällä väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmää ylläpitää Digi- ja väestötietovirasto. Digi- ja väestötietoviraston lisäksi henkilötunnuksia myöntää myös Verohallinto silloin, kun henkilötunnusta tarvitaan verotuksellisista syistä.

Turvapaikanhakijan tulee tarkistaa ennen verokortin hankkimista työnteko-oikeutensa Maahanmuuttoviraston sivulta. Lähin palvelupiste toimii Ylivieskassa (Valtakatu 4), mutta sieltä ei voi saada henkilötunnusta vaan siihen lähimmät palvelupisteet ovat Kokkolassa ja Oulussa. Ylivieskan verotoimisto on auki vain ajanvarauksella tiistaisin klo 9–12. Valtakunnallinen puhelinvaihe on numerossa 029 512 000.

5.7 Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä työllistymisen edistämisestä. Ministeriö ohjaa kotouttamisasioissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskukset) toimintaa. Yhdessä sisäministeriön kanssa työ- ja elinkeinoministeriö seuraa työvoiman maahanmuuton ja sen rakenteen kehittymistä.

5.8 Kotouttamisen osaamiskeskus

Kotouttamisen osaamiskeskus toimii työ- ja elinkeinoministeriössä osana kotouttaminen ja työvoiman maahanmuutto -yksikköä. Osaamiskeskuksen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista edistävää työtä paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Kotouttamisen osaamiskeskus järjestää eri kohderyhmille valtakunnallisia ja alueellisia osaamista vahvistavia tilaisuuksia ja levittää hyviä käytäntöjä, tunnistaa eri puolilla toimivia prosesseja ja yhteistyöverkostoja sekä koostaa ja välittää kotouttamistyön suunnittelun ja toteutuksen perustaksi tutkimus-, tilasto- ja seurantatietoa ja edistää kotouttamistoiminnan vaikuttavuuden arviointia. Katso tarkemmin: kotouttaminen.fi.

5.9 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) vastuulla ovat mm. seuraavat maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

- kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta
 - kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämiseksi sekä pakolaisten vastaanotossa
 - pakolaisten kuntiin osoittaminen
 - työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämiseksi
 - ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laatiminen
 - työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta
- sekä
- hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen

ELY-keskus myös neuvoo kuntia pakolaisten vastaanottoon liittyvien valtion korvausten hakemisessa. Korvausta maksetaan oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden (vastaanottokeskuksista muuttavat) osalta kolmen vuoden ja pakolaiskiintiössä Suomeen otettujen kiintiöpakolaisten osalta neljän vuoden ajan alkaen ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä.

6. Kehittämistoimenpiteet kaudelle 2022–2025

6.1 Maahanmuutto voimavarana

Suomen Kuntaliitto katsoo, että maahanmuutto vahvistaa kuntien ja alueiden elinvoimaisuutta. Tämä edellyttää maahanmuuttajien osaamisen parempaa tunnistamista ja tunnustamista. Maahanmuuttajien osallisuutta ja integroitumista edistetään viranomais- ja kansalaisjärjestötoiminnassa.

6.2. Terveys ja hyvinvointi

Terveysteen ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät palvelut maahanmuuttajille löytyvät kaupungin ja Peruspalvelukuntayhtymä Kallion nettisivuilta. Huolehditaan, että henkilöstössä on maahanmuuttajien erityiskysymyksiin liittyvää osaamista tai ainakin tieto siitä, mistä osaamista löytyy. Huolehditaan, että tiedot löytyvät myös hyvinvointialueiden aloittaessa toiminnan vuoden 2023 alussa.

6.3. Osaaminen ja oppiminen

Tuetaan maahanmuuttajien suomen kielen taidon kehittymistä tarjoamalla kokopäiväistä tai tarpeen mukaan osa-aikaista suomen kielen opetusta yhteistyössä kansalais- ja kansanopistojen kanssa. Opastetaan maahanmuuttajia sähköisten palveluiden käyttämisessä ja tuetaan kansalaisyhteiskunnan ja työelämässä vaadittavien digitaitojen kehittymisessä. Maahanmuuttajien osaamisen kehittämisessä kiinnitetään erityisesti huomiota jatko-opintovalmiuksiin ja työelämäosaamiseen.

6.4. Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus

Maahanmuuttajia ohjataan mukaan järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan. Kotouttamista ja yhteistyötä lisätään luomalla yhteisiä tapaamispaikkoja sekä tapahtumia, joissa järjestetään kohtaamisia kaikille asukkaille kieleen, taustaan tai kulttuuriin katsomatta. Tiedottamisessamme ei ole huomioitu maahanmuuttajia vielä johdonmukaisesti, vaan esim. englanninkielinen kaupungin viestintä on painottunut viestintään turisteille. Pyritään jatkossa tiedottamisessa huomioimaan myös etniset ryhmät. Tehdään myös sopimus tulkkauspalveluista, jotta tulkkausta olisi käytettävissä viiveettä tarpeen vaatiessa.

6.5. Työllisyys

Tavoitteena on, että maahanmuuttajien työttömyysaste ei eroa merkittävästi kantaväestön työttömyysasteesta. Työelämäosallisuutta parannetaan koulutuksen, maahanmuuttajien työelämävalmiuksien kehittämisen sekä myönteisen asenneilmaston edistämisen avulla. Yrityksiä rohkaistaan palkkaamaan ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä. Tässä kaupunki voi toimia esikuvana.

6.6. Asuminen

Huolehditaan siitä, että lähellä kaupungin palveluita on saatavilla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

6.7. Maahanmuuttotyön kehittäminen

Keskeisimpänä asiana maahanmuuttotyössä se, että kaupungissa on osaamista maahanmuuttajien asioiden hoitamiseen. Tämä edellyttää maahanmuuttajakoordinaattorin

tointa tai ainakin maahanmuuttajayhdyshenkilön nimeämistä. Lain mukaiseen alkukartoituksen ja palvelujen tarpeen arviointiin sekä paikkakunnalle muuttaneen alkutoimenpiteiden hoitamiseen täytyy olla resursoitu vastuut. Myös palvelujen koordinointi ja verkostoyhteistyö edellyttää nimettyä toimijaa.

Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontatyössä on tärkeää, että on saatavilla omakielistä materiaalia sekä kootusti maahanmuuttajille kohdistettuja tai muuta yleistä palvelutarjontaa. Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta laaditaan prosessikuvaus.

Selvitetään, voitaisiinko luoda pysyvä malli maahanmuuttajakoordinaattorin palveluiden tarjoamisesta yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Yhdenvertaisuussuunnitelmia tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon kotoutumista edistävät näkökulmat.